

Julkisivu- ja kohdevalaistus

<https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/julkisivu-ja-kohdevalaistus/>

Valaistut rakennukset, alueet, kadut ja pihat ovat yöllisen kaupunkikuvan peruselementtejä. Valaistavan kohteen lisäksi huomioidaan ympäröivän alueen valaistustaso ja valaistustavat, jotta kaupunkiympäristöstä tulee visuaalisesti eheä. Valaistu julkisivu, rakenne tai muu kohde rajaavat kaupunkitilaa ja tukevat paikkojen hahmotettavuutta sekä identiteettiä pimeään aikaan. Hahmotettavuus auttaa turvallisuuden tunteeseen sekä helpottaa paikkojen ja reittien tunnistamista.

Julkisivu- ja kohdevalaistusta suunniteltaessa tulee analysoida huolellisesti sen suhde ja hierakkinen asema ympäröiviin rakennuksiin ja kaupunkitilaan. Julkisivuvalaistuksen lähtökohtana ovat julkisivujen arkkitehtoniset ominaispiirteet. Rakennustaiteellisesti arvokkaat rakennukset ja julkiset rakennukset ovat luontevia valaistuskohteita. Suojeltujen rakennusten julkisivujen valaistuksessa on noudatettava erityistä tarkkuutta ja pyrkiä tekemään asennukset siististi, mahdollisimman huomaamattomasti.

Julkisivuvalaistukseen liitetään usein mukaan näyteikkunoiden valaistus ja mainosvalot. Näyteikkunat antavat valoa ympäröivään katutilaan, ja olisi suotavaa, että ikkunat olisivat valaistuja myös yöaikaan. Vastaavasti ympäröivää julkisivuvalaistusta suunniteltaessa huomioidaan myös näyteikkunoista tuleva valo. Liikkeiden mainosvalot on suunniteltava julkisivujen arkkitehtoniseen ja kaupunkikuvalliseen kokonaisuuteen sopiviksi. Ne eivät saa aiheuttaa häikäisyä eivätkä herättää liiallista huomiota.

Visuaaliset laatuvaatimukset

Erikoisvalaistuksissa käytetään pääsääntöisesti valkoista valoa sen eri värilämpötiloineen, elleivät esimerkiksi kaupunkikuvalliset syyt muuta edellytä. Valkoisesta valosta valitaan sopivin sävy (lämmin, neutraali tai kylmä) valaistavan kohteen pintamateriaalien ja värityksen mukaan. Vilkkuvia tai muuten nopeasti valovoimaansa muuttuvia erikoisvalaistuksia ei tule käyttää.

Valaisinlaitteiden tulee olla esteettisesti laadukkaita. Valaisinasennuksen tulee olla mahdollisimman huomaamaton ja siisti. Sähkönvedot julkisivun ulkopuolella suositetaan tehtäväksi lyhintä reittiä käyttäen tai julkisivuun sovittaen.

Valaistavalle kohteelle tulisi tehdä valaistussuunnittelun lisäksi koevalaistus. Tällä varmistetaan valittujen valaisimien, valon värin ja valonjakojen sopivuus.

Tekniset laatuvaatimukset

Maahan upotettavia ratkaisuja ei tule käyttää esteettömyyden varmistamiseksi, ellei hankkeessa sitä erityisesti edellytetä ja häikäisystä ei koidu haittaa.

Erikoisvalaistusten valaistusteknisistä ratkaisuista tulee ilmetä, miten ilkivalta, häikäisy ja häiriövalo on otettu huomioon.

Erityisesti kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten julkisivujen valaiseminen on pääsääntöisesti ratkaistava siten, etteivät valaisinlaitteiden sijoitus ja kiinnitys vaurioita itse rakennusta tai rakenteita. Mikäli on välttämätöntä kiinnittää valaisimet suoraan julkisivuun, on kiinnitysten määrä ja sijoitus pyrittävä minimoimaan. Asennusratkaisut esitetään suunnitelmissa.

Luvat

Merkittävästi ja pitkäaikaisesti kaupunkikuvassa vaikuttava rakennuksen julkisivu- tai ulkovalaistus edellyttää toimenpideluvan hakemista maankäyttö- ja rakennusasetuksen 62 §:n mukaisesti. Lisätietoa luvanvaraisista valaistuksista on lähteessä ”Julkisivujen ja pihojen valaistus”.

Helsingin ohjeet ja linjaukset

Julkisivujen ja pihojen valaistus, Helsingin kaupunki

Katso myös

[Häiriövalo ja valosaaste, Kävelykadut](#)

Hakusanat

[julkisivuvalaistus](#), [kohdevalaistus](#)